

Wspólnota kulturowa narodów Europy

1. Cele lekcji:

a) Wiadomości

Po zakończonej lekcji uczeń:

- zna dorobek kulturowy narodów Europy,
- zna korzenie współczesnej cywilizacji europejskiej,
- rozumie znaczenie wymiany kulturowej między państwami.

b) Umiejętności

Po zakończonej lekcji uczeń:

- potrafi wskazać znaczenie pojęcia: dorobek kulturowy narodu,
- potrafi wskazać składniki wspólnoty kulturowej narodów Europy,
- umie korzystać z tekstów źródłowych,
- umie konfrontować swoje poglądy z zapatrywaniami kolegów.

2. Metoda i forma pracy

- praca z tekstem źródłowym (program festiwalu, artykuły prasowe),
- praca w grupach,
- dyskusja,
- burza mózgów,

3. Środki dydaktyczne

- przegląd działalności unii europejskiej – kultura (załącznik 1),
- artykuł *Etniczne Inspiracje - Wspólnota w Kulturze 2005* (załącznik 2),
- mapa Unii Europejskiej,
- duże kartki papieru.

4. Przebieg lekcji

1. Uczniowie w parach pracują nad wyjaśnieniem co to jest kultura i co to jest naród. W ramach wprowadzenia omawiam pochodzenie słowa "kultura". Pochodzi z łaciny i oznacza uprawę. Początkowo była to uprawa ziemi (agri cultura), później zaczęto mówić metaforycznie o kulturze duszy (animi cultura, Cyceon). Kultura to było odpowiednie wychowanie człowieka (gr. paideia). Słowo "naród" (natio) pochodzi etymologicznie od słowa "rodzić" (nascere), niemniej znaczenie głębsze opiera się przede wszystkim na przynależności do jednej kultury.

W znaczeniu najszerszym kultura obejmuje to wszystko, co w zachowaniu się i wyposażeniu członków społeczeństw ludzkich stanowi rezultat zbiorowej działalności.

Następnie sygnalizuję znaczenie słowa naród i szukamy wspólnie powiązań ze pojęciem „kultura”. Tak kieruję tokiem dyskusji aby uczniowie doszli do wniosku, iż naród to pewna wspólnota dziedzicząca i rozwijająca w ciągu pokoleń tę samą kulturę, zaś kultura narodowa to materialny i duchowy dorobek (dziedzictwo) pewnej wspólnoty.

Wnioski z dyskusji zostają zapisane do zeszytów

2. Uczniowie w klasie metodą burzy mózgów analizują dorobek kulturowy Europy.

Na wstępie wspominam, iż to Starożytny Rzym stał się wzorcem organizacji państwowej opartej na prawie stanowionym. Myśl prawnicza starożytnych Rzymian jest powszechnie uznawana za znawców przedmiotu za jedno z najdoskonalszych osiągnięć tego społeczeństwa. Niektórzy humaniści twierdzą nawet, iż obok filozofii greckiej oraz chrześcijaństwa prawo rzymskie jest tą dziedziną kultury antycznej, która wywarła największy wpływ na losy cywilizacji ludzkiej.

Organizacja administracji i armii były wzorcem do naśladowania. Rzymianie byli świetnymi inżynierami i budowniczymi. Współczesne budownictwo drogowe, architektura i inżynieria sanitarna wiele im zawdzięcza. Dzięki Rzymianom większość narodów świata posługuje się tym samym pismem. Łacina przez stulecia była językiem uniwersalnym Europy, umożliwiając jej integrację kulturową.

Nie możemy zapominać także o zasługach innych cywilizacji, nie tylko starożytnych (np. Majów, Azteków, Inków i innych).

Stawiam tezę, iż współczesna cywilizacja europejska przejęła od tych antycznych cywilizacji co najmniej kilka dziedzin: rolnictwo, żeglugę, umiejętność budowania, rzemiosło, a przede wszystkim pismo linearne (alfabet polski pochodzi od alfabetu antycznych Greków).

Też ze starożytności (rzymskiej) pochodzą słynne słowa: „Non omnis moriar” / „Niewszystek umrę, będę żył w moich utworach”. Pamiętajmy także o przysiędze Hipokratesa, ojca medycyny, który głosił naczelną zasadę leczenia chorych - Primum non nocere.

Dla uwydatnienia mojej tezy przypominam o cyfrach rzymskich do oznaczania np. miesięcy w

kalendharzu czy zastosowaniu liczydła (greckiego wynalazku w szkole bądź w księgowości).

Innym bardzo ważnym składnikiem wspólnoty kulturowej są religie i wyznania, które kształtują etykę i propagują przestrzeganie zasad moralnych. Obejmują one także takie sfery, jak: oświatę, naukę, prawo, sztukę, obyczajowość. Biblia stanowi dziś źródło inspiracji dla literatury i sztuki.

Wnioski zapisują w zeszytcie.

3. Podział klasy na 3 grup. Każda z nich wyszukuje po analizie tekstu w załączniku 2 opracowuje następujące wystąpienia:

- 1/ jakie są cele działań Unii Europejskiej w sektorze wspólnej działalności kulturowej,
- 2/ jakie programy kulturowe wspiera Unia Europejska,
- 3/ jakie miasta w Polsce mogą ubiegać się o miano europejskiej stolicy kultury.

Przedstawiciel każdej grupy prezentuje wystąpienia na forum klasy.

4. W części podsumowującej uczniowie opierając się na tekście w załączniku 3 pracują nad programem festiwalu Etniczne Inspiracje – Wspólnota w Kulturze 2006, który miałby się odbyć w ich mieście. W programie tym zawierają różne formy promocji miasta i regionu, które zachęciłyby każdego uczestnika takiego festiwalu z dowolnego kraju Unii Europejskiej do ponownego odwiedzenia ich miasta.

5. Bibliografia

1. Strona internetowa Portalu Unii Europejskiej <http://europa.eu>
2. Strona internetowa Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana <http://www.schuman.org.pl/>
3. Moryksiewicz L., Pacholska M. – *Wiedza o społeczeństwie, liceum ogólnokształcące, profilowane technikum*, Arka, Poznań, 2002

6. Załączniki

Załącznik 1

PRZEGLĄD DZIAŁALNOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ – KULTURA

Język, literatura, teatr, sztuki wizualne, architektura, rzemiosło, kino i audycje radiowe i telewizyjne - to wszystko razem stanowi część różnorodności kulturowej Europy. Mimo iż należą do określonych krajów lub regionów, stanowią część wspólnego, europejskiego dziedzictwa kulturowego. Cel Unii Europejskiej jest dwojaki: zachować i wspierać tę różnorodność oraz sprawić, aby była dostępna dla wszystkich.

Powyższe cele nakreślono w Traktacie z Maastricht w 1992 r., w którym po raz pierwszy formalnie dano wyraz wymiarowi kulturowemu integracji europejskiej. Jednakże inicjatywy kulturalne prowadzono o wiele wcześniej. Na przykład cieszący się powodzeniem program polegający na corocznym wyborze Europejskiej Stolicy Kultury rozpoczęto już w 1985 r.

Branże związane z kulturą w UE – kino i sztuki audiowizualne, sektor wydawniczy, muzyczny i rzemiosło – są ważnymi źródłami dochodu i miejsc pracy; zatrudnienie w nich znajduje około siedmiu milionów osób. Unia ponosi odpowiedzialność gospodarczą wobec tego sektora, a jej celem jest zapewnienie odpowiednich warunków, w których europejskie branże związane z kulturą będą mogły konkurować na arenie światowej.

Dlatego UE prowadzi programy wspierające dla pewnych branż w tym sektorze, zachęcając je do korzystania z możliwości, jakie daje im jednolity rynek oraz technologie cyfrowe. Prowadzi ona również działania mające na celu stworzenie dynamicznego środowiska, w którym mogłyby te branże funkcjonować, poprzez ograniczenie biurokracji, łatwiejszy dostęp do źródeł finansowania, udzielając pomocy przy projektach badawczych oraz propagując współpracę z parterami z Unii oraz spoza niej.

Unia Europejska włącza wymiar kulturalny do swojej polityki w wielu innych dziedzinach, takich jak edukacja (łącznie z nauczaniem języków obcych), badania naukowe, wsparcie nowych technologii i społeczeństwo informacyjne oraz rozwój społeczny i regionalny. Z Europejskiego Funduszu Społecznego i z funduszy regionalnych wydaje się około 500 mln euro rocznie na projekty zawierające elementy kultury.

Pomocna dłoń Toscaniniego

Na przykład Europejski Fundusz Społeczny wspiera włoską Fundację Arturo Toscaniniego, która od połowy lat 90. prowadzi kursy szkoleniowe dla bezrobotnych muzyków. Takie sesje szkoleniowe mogą polegać na pracy z pełnowymiarową orkiestrą symfoniczną i/lub na uczestnictwie w warsztatach prowadzonych przez wiodących europejskich i zagranicznych muzyków, nauczycieli i solistów. Fundacja ta oferuje również kursy dla śpiewaków, muzyków i techników ze świata opery, z wykorzystaniem nowych technologii i wirtualnej rzeczywistości podczas specjalnych programów nauczania na odległość.

We wskazówkach dla funduszu regionalnego Komisja Europejska zachęca rządy państw członkowskich do wspierania rozwoju kulturalnego w biedniejszych regionach, aby pomóc im w zaznaczeniu swojej tożsamości, przyciągnąć turystów i stworzyć miejsca pracy w takich dziedzinach jak usługi online i media. Obecnie Fundusz pokrywa dwie trzecie wynoszącego 600 mln euro budżetu przeznaczzonego na siedmioletni program mający na celu zachowanie i uwydatnienie dziedzictwa archeologicznego Grecji.

Culture 2000

Jeden z głównych programów unijnych – Culture 2000 trwa już sześć lat i będzie prowadzony do końca 2006 r.; dysponuje on budżetem wynoszącym 236 mln euro.

Cele programu Culture 2000 są następujące:

- przyczynienie się do utworzenia europejskiego obszaru kultury,
- rozwój twórczości artystycznej i literackiej,
- propagowanie wiedzy na temat historii i kultury europejskiej w UE i poza nią,
- tworzenie miejsc ochrony dziedzictwa kulturowego oraz zbiorów kulturowych o europejskim znaczeniu.

stymulowanie dialogu międzykulturowego oraz integracji społecznej.

Program Culture zostanie przedłużony o kolejnych siedem lat, tzn. od 2007 do 2013 r. Budżet przeznaczony na ten okres wyniesie ok. 400 mln EUR.

Programy medialne

Studenci niemieccy uczestniczący w projekcie teatralnym UE prowadzonym przez Państwową Wyższą Szkołę Filmową, Telewizyjną i Teatralną. Program Media, którego celem jest uczynienie

europiejskiego sektora audiowizualnego bardziej konkurencyjnym dysponuje jeszcze większym budżetem niż program Culture 2000. Bieżący program, który będzie prowadzony do grudnia 2006 r. i na który przeznaczono budżet w wysokości 513 mln euro składa się z dwóch części – Media Plus i Media Training. W ramach tych programów można uzyskać pomoc polegającą na:

- organizowaniu szkoleń dla osób zawodowo związanych z sektorem audiowizualnym,
- organizowaniu projektów i przedsięwzięć produkcyjnych,
- dystrybucji filmów kinowych i programów audiowizualnych,
- promowaniu przemysłu europejskiego w UE i na całym świecie,
- umożliwianiu dostępu do finansowania przeznaczonego dla małych i średnich przedsiębiorstw działających w sektorze audiowizualnym.

Podobnie, jak program Culture, program Media również zostanie przedłużony o siedem lat po zakończeniu bieżącego okresu programowania. Budżet na lata 2007-2013 wyniesie ok. 755 mln EUR.

Europejskie stolice kultury

Celem programu „Stolice kultury” jest podkreślenie ogromnej różnorodności kultury europejskiej przy równoczesnym zwróceniu uwagi na wspólne źródło, z którego w większość się wywodzi.

Co roku jedno lub dwa europejskie miasta wybierane są jako stolice kultury europejskiej, dzięki czemu kwalifikują się do wsparcia finansowego w ramach programu Culture 2000. Z otrzymanych pieniędzy finansowane są wystawy oraz wydarzenia prezentujące dziedzictwo kulturowe danego miasta i regionu, jak również wiele innych przedstawień, koncertów oraz pozostałych występów gromadzących muzyków i artystów z całej UE. Doświadczenie wykazuje, że programy te mają długofalowy wpływ na rozwój kultury i turystyki w wybranych miastach.

Początkowo zakończenie programu „Stolice kultury” planowano na 2004 r., jednakże okazał się on tak popularny, że podjęto decyzję o przedłużeniu jego trwania o kolejne 15 lat. Irlandzkie miasto Cork zostało wybrane na pierwszą stolicę kultury w nowej edycji programu w 2005 r. Następnie w 2006 r. tytuł przekazano miastu Patras w Grecji.

źródło: Adres internetowy portalu Unii Europejskiej <http://europa.eu/>

Załącznik 2

Etniczne Inspiracje - Wspólnota w Kulturze 2005

Pragniemy poinformować, że trwają ostatnie przygotowania do tegorocznej edycji Interdyscyplinarnego Festiwalu Etniczne Inspiracje – Wspólnota w Kulturze 2005. Imprezy festiwalu realizowane będą w dniach 21-27.11.2005 r. w Domu Kultury „Rakowiec” w Warszawie.

Festiwal wyrósł z tradycji zorganizowanego przed 14 laty Ogólnopolskiego Przeglądu Dorobku Artystycznego Mniejszości Narodowych i Etnicznych Wspólnota w Kulturze, a od 2000 roku funkcjonuje jako projekt samodzielny.

Organizatorem jest Dom Kultury „Rakowiec” filia Ośrodka Kultury Ochoty w Warszawie działającego pod kierunkiem dyrektor Moniki Bończy Tomaszewskiej.

Celem festiwalu jest promocja zdarzeń artystycznych i ich twórców realizowanych przy współpracy przedstawicieli różnych narodowości i grup etnicznych. W dobie mody na zainteresowanie młodego

pokolenia problematyką tożsamości kulturowej, zjawiskami etno i folku, pragniemy wspierać i inicjować realizacje różnych projektów artystycznych o charakterze integracyjnym. Odnosi się to zarówno do przedstawicieli mniejszości narodowych zamieszkujących w Polsce, do młodych Polaków zainteresowanych tą kulturą jak i kulturą innych narodów na progu XXI wieku, czasu integracji europejskiej i szczególnie zainteresowani odległymi, czasem egzotycznymi społeczeństwami.

Program festiwalu to koncerty i imprezy towarzyszące skierowane głównie do młodzieży licealnej i akademickiej oraz wszystkich zainteresowanych folklem, etno i muzyką źródeł.

Festiwal rozpoczniemy prezentacją programów zespołów zajmujących się muzyką źródeł.

Zapraszamy na koncerty Jarka Adamów, zespołu Muzyka z Drogi i Dautenis.

Z wielką radością gościć będziemy na naszej scenie Kapelę Ze Wsi Warszawa, po prawie rocznej nieobecności na polskich scenach.

Proponujemy niespodzianki muzyczne w wykonaniu zaprzyjaźnionego z naszą placówką kwartetu smyczkowego Grupa Mo Carta.

Ciekawe propozycje koncertów i nieco odmienne od dotychczas prezentowanych na festiwalu przygotowały zespoły Yerba Mater i The Globetrotters.

Rockowe brzmienie, energię, radość, ale i refleksję nad sytuacją człowieka, jego wyborami i tożsamością odnajdą Państwo w propozycjach muzycznych zespołu Rzepczyno i Zero-85.

Dobłą zabawę gwarantują zespoły Redlin i Zakopower.

Koncertom towarzyszyć będą: warsztaty pisania ikon, prezentacje filmów reżyserów młodego pokolenia zainteresowanych folklem.

Przygotowaliśmy też ofertę specjalną: 23 listopada zapraszamy na spotkanie z Romami. Olsztyński zespół Gadziów i Romów - Parni Luludzióri zaprezentuje spektakl muzyczno-poetycki w oparciu o wiersze największej romskiej poetki - Papuszy - Bronisławy Wajs.

Na specjalnym koncercie poznamy laureatów Festiwalu Twórczości Dzieci Romskich, stypendystów konkursu MSWiA.

Zapewniamy wysokiej marki zdarzenia artystyczne o charakterze wielokulturowym.

Będziemy wdzięczni za promocję przez Państwa redakcje artystów – gości tegorocznego festiwalu.

Prosimy o zapowiedź imprez festiwalowych, wywiady z artystami, o relacje i ocenę festiwalowych propozycji.

W załączeniu przesyłamy program festiwalu.

Wstęp na imprezy festiwalowe jest wolny. Serdecznie zapraszamy.

Dodatkowe informacje uzyskacie Państwo w biurze festiwalu: Grażyna Zaczek, Ewa Maślanka, Monika Ostrowska tel. 0 22 823 66 97 oraz na www.eticzneinspiracje.art.pl

PROGRAM

INTERDYSCYPLINARNEGO FESTIWALU ETNICZNE INSPIRACJE WSPÓLNOTA W KULTURZE 2005

21.11. poniedziałek Magazyn Sztuk ul. Filtrowa 62

godz. 10.00- 14.00 PISANIE IKON - warsztaty prowadzi Małgorzata DAWIDIUK

godz. 18.00 ŹRÓDŁA - Koncert inauguracyjny, uroczyste otwarcie festiwalu z udziałem

JARKA ADAMÓW oraz zespołu *MUZYKA Z DROGI i DAUTENIS*

22.11. wtorek Magazyn Sztuk ul. Filtrowa 62

godz. 10.00-14.00 *PISANIE IKON* - warsztaty prowadzi Małgorzata DAWIDIUK

22.11. wtorek Dom Kultury „Rakowiec” ul. Wiślicka 8

godz. 16.30 Projekcja filmu „*WARSZAWSCY VLEPKARZE*” reż. Dobromir Habiera

godz. 18.00 *ŹRÓDŁA* cd. koncert z udziałem *KAPELI ZE WSI WARSZAWA* i gości

23.11. środa Dom Kultury „Rakowiec” ul. Wiślicka 8

godz.12.00 Festiwal Twórczości Dzieci Romskich stypendystów konkursu *MSWIA*

- koncert laureatów

- otwarcie wystawy fotografii Grażyny Markowskiej i wystawy prac

plastycznych Krzysztofa Gila

godz. 18.00 *ZRODZIŁ MNIE LAS...* - spektakl na podstawie wierszy Bronisławy Wajs Papuszy w wykonaniu zespołu *PARNI LULUDZIORI* opracowanie tekstu i produkcja : Ryszard Choiński reżyseria : Irena Telesz-Burczyk , muzyka : Adam Lulka Fedorowicz

24.11.czwartek Dom Kultury „Rakowiec” ul. Wiślicka 8

godz. 16.30. Projekcja filmu „*CHORZY NA FOLK*” reż. Kuba Pietrzak

godz. 18.00 *ETNICZNIE NA POWAŻNIE I NA WESOŁO* koncert z udziałem Grupy *MO CARTA* i zespołu *REDLIN*

25.11. piątek Dom Kultury „Rakowiec” ul. Wiślicka 8

godz.16.30 Projekcja filmu „*ŚLĘZA – MÓWIĄCA GÓRA*” reż. Anna K. i Krzysztof A.

godz.18.00 *MUZYKA Z KRAJU I ZE ŚWIATA* koncert z udziałem

zespółów *YERBA MATER* , *THE GLOBETROTTERS* , *RZEPCZYNO*

26.11.sobota Dom Kultury „Rakowiec” ul. Wiślicka 8

godz. 15.00 Bajka dla najmłodszych na podstawie wierszy Franciszka Kobryńczuka w wykonaniu aktorów scen warszawskich

godz. 18.00 *ETNO DZIŚ* koncert finałowy z udziałem zespołu *ZERO- 85* i *ZAKOPOWER*

27.11. niedziela Dom Kultury „Rakowiec” ul. Wiślicka 8

godz. 16.00 Projekcje filmowe raz jeszcze :

- „*WARSZAWSCY VLEPKARZE*” reż. Dobromir Habiera

- „*CHORZY NA FOLK*” reż. Kuba Pietrzak

- „*ŚLĘZA – MÓWIĄCA GÓRA*” reż. Anna K. i Krzysztof A.

Koncerty poprowadzą Zygmunt Chajzer i Wojciech Ossowski

21.11.2005 godz.18.00 sala widowiskowa DK „Rakowiec” ul Wiślicka 8

źródło: artykuł: *Etniczne Inspiracje - Wspólnota w Kulturze 2005* ze strona internetowej Polskiej Fundacji im. Roberta Schumana <http://www.schuman.org.pl/>

7. Czas trwania lekcji

45 minut

8. Uwagi do scenariusza

brak